Zorunlu Müdafi Yoksa İstinaf Bozar

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Ceza Genel Kurulu	22.04.2026	İtiraz Kabul

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/656	2026/246	CMK 150, CMK 188, CMK 280, CMK 286, CMK 289, TCK 142, TCK 116

ÖZET

İlk derece mahkemesi zorunlu müdafi atamadan hüküm kurmuştu. CGK, bunun CMK 289/1-e kapsamında kesin hukuka aykırılık olduğunu ve istinafın CMK 280/1-e ile bozabileceğini kabul etti; 2. CD bozmasını kaldırdı, 1 yıllık konut dokunulmazlığı hükmünü kesin saydı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/zorunlu-mudafi-yoksa-istinaf-bozma-yetkisi-cgk-2026-246/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Ceza Genel Kurulu 2025/656 E. , 2026/246 K.

"İçtihat Metni"

KARARI VEREN

YARGITAY DAİRESİ : 2. Ceza Dairesi

MAHKEMESİ :Ceza Dairesi

EK KARAR TARİHİ : 01.11.2021

SAYISI : 2575-2401

I. HUKUKİ SÜREÇ

Sanığın nitelikli hırsızlık suçundan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 142/2-h ve 143. maddeleri uyarınca 7 yıl 6 ay; konut dokunulmazlığının ihlali suçundan TCK'nın 116/4. maddesi uyarınca 1 yıl hapis cezaları ile cezalandırılmasına, her iki suç bakımından TCK'nın 53. maddesi uyarınca hak yoksunluklarına ilişkin Manisa 3. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 02.01.2020 tarihli ve 314-5 sayılı hükümlerin, sanık tarafından istinaf edilmesi üzerine İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 21. Ceza Dairesince 31.03.2021 tarih ve 1938-947 sayı ile; "Sanığa isnat edilen TCK'nın 142/2-h ve 143.

maddelerinde öngörülen suçun gerektirdiği cezanın alt sınırı dikkate alınarak CMK'nın 150/3. maddesi uyarınca zorunlu müdafi atanması gerektiği gözetilmeden, yargılamaya devam edilip aynı Kanun'un 2 80... /1-e maddelerine aykırı davranılması..." nedeniyle her iki suç bakımından bozulmasına karar verilmiştir.

Bozma gereğini yerine getiren Manisa 3. Asliye Ceza Mahkemesince 14.07.2021 tarih ve 276-487 sayı ile önceki gibi sanığın cezalandırılmasına ilişkin hükümlerin, sanık müdafii tarafından istinaf edilmesi üzerine İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 21. Ceza Dairesince 06.10.2021 tarih ve 2575-2401 sayı ile yargılama giderleri yönünden düzeltilerek istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

Bu hükümler ile 01.11.2021 tarihli ve 2575-2401 sayılı ek kararın sanık müdafii tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 2. Ceza Dairesince 14.05.2025 tarih ve 10507-9037 sayı ile; "...Bölge Adliye Mahkemesince verilen bozma kararının CMK'nın 280/1-e-f maddesinde sınırlı olarak sayılan bozma nedenleri arasında gösterilmediği anlaşılmakla, aynı Kanun'un 280/1-g maddesi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesi ilgili Ceza Dairesince davanın yeniden görülmesine karar verilmesi ile duruşma açılıp taraflar çağrılarak belirtilen hukuka aykırılığın giderilip delillerin değerlendirilmesi sonucunda hüküm kurulması gerektiğinin gözetilmemesi," isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiştir.

II. İTİRAZ SEBEPLERİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 03.09.2025 tarih ve 158741 sayı ile; "...Sanığa isnat edilen suç için öngörülen cezanın alt sınırının beş yıldan fazla hapis cezasını gerektirmesi nedeniyle CMK'nın 150/3. maddesi uyarınca istemi aranmaksızın müdafi görevlendirilmesi ve müdafiin duruşmalarda hazır bulunması gerektiği konusunda kuşku yoktur. İlk derece mahkemesinin müdafi atamadan yargılamaya devam etmesi ile atanan müdafiin duruşmada hazır bulunmaması arasında da bir fark olmasa gerekir. CMK'nın 188/1. maddesi gereğince kanunun zorunlu müdafiliği kabul ettiği hâllerde müdafiin duruşmada hazır bulunması şart olup müdafiin mazeretsiz olarak duruşmaya gelmemesi veya duruşmayı terk etmesi hâlleri dışında yokluğunda yargılamaya devam edilmesi hem CMK'nın 188/1 maddesine hem de 289/1-e maddesine aykırılık oluşturacağından bölge adliye mahkemelerinin bozma yetkisini düzenleyen CMK'nın 280. maddesinin (e) bendinin atıfta bulunduğu aynı Kanun'un 289/1-e maddesi kapsamındaki hukuka aykırılığın Bölge Adliye Mahkemesince bozulmasında Kanun'a aykırı bir yönü bulunmamaktadır. Bu nedenle Özel Dairenin bozma kararının kaldırılarak hükmün onanması gerekir. Öte yandan konut dokunulmazlığının ihlali suçundan verilen hüküm kesin nitelikte olduğundan temyizen incelenemez." görüşüyle itiraz yoluna başvurmuştur.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 2. Ceza Dairesince 14.10.2025 tarih ve 10780-18003 sayı ile itiraz nedenlerinin yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

III. UYUŞMAZLIĞIN KONUSU

Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlıklar;

1- İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama sırasında CMK'nın 150/3. maddesi uyarınca sanığa müdafi atanmadan ve sorgusu sırasında zorunlu müdafii hazır edilmeden duruşmaya devamla hüküm verilmesinin, bölge adliye mahkemelerine bozma yetkisi veren CMK'nın 280. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin atıfta bulunduğu, CMK'nın 289. maddenin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında kalıp kalmadığı, bu bağlamda 31.03.2021 karar tarihi itibarıyla Bölge Adliye Mahkemesinin sanığa zorunlu müdafi tayin edilmesi gerekçesi ile bozma kararı verip veremeyeceği,

2- İlk Derece Mahkemesince konut dokunulmazlığının ihlali suçundan kurulan 1 yıl hapis cezasını içeren hükme yönelik Bölge Adliye Mahkemesince verilen istinaf başvurusunun esastan reddi kararının ceza miktarı bakımından temyiz yoluna tabi olup olmadığı, bu kapsamda Özel Dairece temyiz isteminin reddine ilişkin ek kararın temyizen incelenip incelenemeyeceği,

Hususlarının değerlendirilmesine ilişkindir.

IV. OLAY VE OLGULAR

İncelenen dosya içeriğinden;

Manisa Cumhuriyet Başsavcılığınca 26.02.2019 tarih ve 2043-1318 sayı ile sanığın gece vakti nitelikli hırsızlık ve konut dokunulmazlığının ihlali suçlarından TCK'nın 142/2-h, 1 43... /4. maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle kamu davası açıldığı ve yargılama safahatinin "Hukukî Süreç" kısmında anlatıldığı gibi gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

V. GEREKÇE

A. Uyuşmazlık Konusuyla İlgili Mevzuat ve Açıklamalar

Ayrıntıları Ceza Genel Kurulu'nun 30.04.2025 tarihli ve 490-197; 11.02.2026 tarihli ve 567-79 sayılı içtihatlarında açıklandığı üzere;

Bölge adliye mahkemelerinin bozma kararı verebileceği hâller CMK'nın 280. maddesinin birinci fıkrasının (f) ve karar tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan hâliyle (e) bentlerinde sınırlı şekilde belirtilmiş olup istinaf mahkemeleri şu hâllerde hükmün bozulması kararı verebilecektir.

1. İlk derece mahkemesinin kararında CMK'nın 289. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (g) ve (h) bentleri hariç diğer bentlerinde belirtilen bir mutlak hukuka aykırılık nedeninin bulunması,
2. Soruşturma veya kovuşturma şartının gerçekleşmediğinin veya ön ödeme ve uzlaştırma usulünün uygulanmadığının anlaşılması ya da davanın ilk derece mahkemesinde görülmekte olan bir dava ile birlikte yürütülmesinin zorunlu olması.

Açıkça görüldüğü gibi bölge adliye mahkemesinin bozma kararı verebileceği hâller, kati surette davanın esasına ilişkin değil ve fakat yargılamaya dair usul kurallarının ağır ve açık ihlalleri ile hükme müteessir usul kurumlarının ihmali suretiyle hüküm kurulması durumlarına münhasırdır. Nitekim Yargıtay kararlarına karşı direnme yetkisi bulunan ilk derece mahkemesinin, bölge adliye

mahkemelerinin bozma kararlarına direnememesinin temelinde yatan düşünce de buna dayanmaktadır. Direnme yasağına ilişkin normun, maddi ceza adaletiyle doğrudan bir ilgisinin bulunmadığı, esas itibariyle makul sürede yargılanma hakkı bakımından bir teminat alanı oluşturduğu söylenmelidir.

Yer verilen düzenlemelere göre bölge adliye mahkemesi, karar tarihinde mer'i hâliyle CMK'nın 280/1-e bendi kapsamında; mahkemenin kanuna uygun olarak teşekkül etmemiş olması, hâkimlik görevini yapmaktan kanun gereğince yasaklanmış hâkimin hükme katılması, geçerli şüphe nedeniyle hakkında ret istemi öne sürülmüş olup da bu istem kabul olunduğu hâlde hâkimin hükme katılması veya bu istemin kanuna aykırı olarak reddedilip hâkimin hükme katılması, mahkemenin kanuna aykırı olarak davaya bakmaya kendini görevli veya yetkili görmesi, Cumhuriyet savcısı veya duruşmada kanunen mutlaka hazır bulunması gereken diğer kişilerin yokluğunda duruşma yapılması, duruşmalı olarak verilen hükümde açıklık kuralının ihlâl edilmesi ile hükmün hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delile dayanması hâllerinde ilk derece mahkemesince verilen istinafa konu hükmü bozabilecekken, hükmün CMK'nın 230. madde gereğince gerekçeyi içermemesi veya hüküm için önemli olan hususlarda mahkeme kararı ile savunma hakkının sınırlandırılmış olması sebepleriyle bozma kararı veremeyecektir.

Her ne kadar 25.12.2025 tarihinde yürürlüğe giren 7571 sayılı Kanun ile değiştirilen CMK'nın 280. maddesinin (e) bendi mucibince, 25.12.2025 tarihinden sonra verilen hükümlerde bölge adliye mahkemelerinin (g) ve (h) bentleri de dahil olmak üzere CMK'nın 289. maddesinde yazılı tüm kesin hukuka aykırılıklar nedeniyle bozma kararı verebilmesi olanaklı hâle gelmiş ise de muhakeme kanunlarında yapılan değişikliklerin, icra edildikleri tarihte mer'i olan usul hükümlerine uygun olan işlemlerin hukuki sıhhatine hâlel getirmeyeceği gibi hukuken sorunlu olanları da hukuka uygun hâle tahvil edemeyecekleri gözden uzak tutulmamalıdır.

Kanun vazıı ceza yargılama sistemimiz bakımından, alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada, müdafisi bulunmayan şüpheli veya sanığa istemi aranmaksızın bir müdafi görevlendirilmesini, adaletin selameti açısından zorunlu kılmış (CMK m. 150/2-3); buna bağlı olarak uygulama, CMK'nın 150/3. maddesinde öngörülen "cezanın alt sınırı" ifadesinin, uygulanması zorunlu olan nitelikli hâlleri de kapsadığı yönünde istikrar kazanmıştır.

CMK'nın 188/1. maddesinin emredici sarahatine nazaran, duruşmada kanunun zorunlu müdafiliği kabul ettiği hâllerde müdafiin hazır bulunması gerekmekte olup bu mecburiyet, evleviyetle/a priori müdafiin görevlendirilmesini emreder. Zira hazır bulundurmak, seçilmiş veya görevlendirilmiş bir müdafiin varlığına bağlıdır.

Şu hâle göre; duruşmada, kanunun zorunlu müdafiliği kabul ettiği hâllerde (CMK m. 150/2-3) müdafiin hazır bulunması şarttır (CMK m. 188/1). Zorunlu müdafiin yokluğunda duruşma yapılması CMK'nın 289/1-e bendi kapsamında mutlak surette hukuka aykırılık teşkil eder. Bölge adliye mahkemesi de bu durumda, istinafa konu ilk derece mahkemesi hükmünü sair yönlerini incelemeksizin aynı Kanun'un 280/1-e bendi gereğince bozabilir. Kabule göre yapılan bozma

sebeplerinin bağlayıcı olmaması gözetildiğinde mahkemenin bozma yetkisi yönünden sonucu değiştirmeyeceği de açıktır.

Diğer taraftan, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle birlikte, ilk derece mahkemelerinden verilen hükümlere karşı olağan kanun yolu olarak CMK'nın 272. maddesi uyarınca istinaf, istinaf üzerine verilen bölge adliyesi mahkemesi hükümlerine karşı da CMK'nın 286. maddesi uyarınca temyiz yoluna başvurulabilecektir. Kural bu olmakla birlikte, ilk derece mahkemelerinden verilen hükümlerden hangilerine karşı istinafa gidilemeyeceği CMK'nın 272. maddesinin üçüncü fıkrasında; bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince verilen hükümlerden hangilerine karşı temyize başvurulamayacağı ise CMK'nın 286. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında sayılmak suretiyle normun istisnaları gösterilmiştir. Bu kapsamda, ilk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezaları ile miktarı ne olursa olsun adli para cezalarına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararları temyiz edilemez. (CMK 286/2-a maddesi) Kesin nitelikteki hükümler ancak kesinlik sınırını aşar nitelikte yaptırım içermek şartıyla suç vasfına yönelik ya da suç niteliği doğru belirlenmesine rağmen yanılgılı bir uygulama ile kesinlik sınırı içinde kalan cezaların verildiği hükümlere karşı yapılan aleyhe başvuru üzerine temyiz denetimine konu olabilecektir. (CGK, 21.12.2010 tarihli ve 230-264; 12.03.2013 tarihli ve 1515-2 02... .03.2014 tarihli ve 532-126; 20.11.2024 tarihli ve 356-356 sayılı)

B. Açıklamalar Işığında Uyuşmazlık Konuları Birlikte Değerlendirildiğinde

Sanığa isnat edilen gece vakti nitelikli hırsızlık suçunun gerektirdiği cezanın alt sınırı itibarıyla müdafi tayin edilmesi zorunlu olup İlk Derece Mahkemesince sanığa müdafi atanmadan ve kanunen mutlaka duruşmada hazır bulunması gereken müdafii olmaksızın yargılamaya devamla hüküm kurulmasının, CMK'nın 188. maddesinin birinci fıkrası nazara alındığında, aynı Kanun'un 289. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca hukuka kesin aykırılık hâlini meydana getirdiği anlaşılmakla, bu hukuka aykırılık sebebiyle Bölge Adliye Mahkemesinin CMK'nın 280. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki yetkiye dayanarak bozma kararı vermesinde usul ve kanuna aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Nitelikli hırsızlık suçu ile birlikte işlenen konut dokunulmazlığının ihlali suçundan kurulan hükmün ise miktar itibarıyla kesin nitelikte olması, suç vasfına ilişkin veya kesinlik sınırını aşacak nitelikte bir müeyyide içermesi gerektiği yönünde aleyhe temyiz de bulunmaması nedenleriyle Özel Dairece temyizen incelenemeyeceği kabul edilmelidir.

Bu itibarla her iki uyuşmazlık konusu bakımından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının kabulüne karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan üç Ceza Genel Kurulu Üyesi; Özel Dairenin bozma kararının isabetli olduğu, bu nedenle itirazın reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle karşı oy kullanmışlardır.

VI. KARAR

Açıklanan nedenlerle;

1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının KABULÜNE,

2- Yargıtay 2. Ceza Dairesinin 14.05.2025 tarihli ve 10507-9037 sayılı bozma kararının KALDIRILMASINA,

3- Konut dokunulmazlığının ihlali suçundan kurulan hükme yönelik temyiz talebinin reddine dair ek kararın ONANMASINA,

4- Hırsızlık suçundan verilen hükmün denetlenmesi amacıyla dosyanın, Özel Daireye gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 22.04.2026 tarihinde yapılan müzakerede oy çokluğuyla karar verildi.